

**Зміни до проєкту
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
Про застосування допоміжних репродуктивних
технологій та заміне материнство**

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів:

в абзаці 2 після слова «безплідність» додати слова «(безпліддя, непліддя, неплідність)»;

абзац 3 викласти у такій редакції:

«генетичні батьки — подружжя, з репродуктивних клітин яких сформувався ембріон, що має генетичний зв'язок з обома або одним із подружжя (чоловіком та/або жінкою);».

Стаття 2. Законодавство про застосування допоміжних репродуктивних технологій та заміне материнство:

абзац 1 викласти у такій редакції:

«1. Законодавство України про допоміжні репродуктивні технології базується на Конституції України та складається з цього Закону, Сімейного кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Декларації про використання науково-технічного прогресу в інтересах миру і на благо людства (прийнята резолюцією 3384 (XXX) Генеральної Асамблеї 1975 року), Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 року, Загальну декларацію про геном та права людини 1997 року, Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенції про права людини та біомедицину від 22.03.2002 та інших законодавчих актів, що регулюють відносини з питань, пов'язаних із допоміжними репродуктивними технологіями, а також міжнародних договорів.».

Стаття 3. Сфера дії Закону:

викласти у такій редакції:

«1. Дія цього Закону поширюється на фізичних осіб, у тому числі на громадян України, фізичних осіб-підприємців, іноземців та осіб без громадянства, а також на юридичних осіб, у тому числі на органи державної влади, заклади охорони здоров'я та інші підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, підпорядкування, діяльність яких пов'язана із проведенням лікувальних програм допоміжних репродуктивних технологій.».

Розділ II. УМОВИ ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОСІБ, ЩОДО ЯКИХ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДОПОМІЖНІ РЕПРОДУКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Стаття 8. Вибір статі майбутньої дитини:

доповнити пунктом 2:

«2. В разі проведення ПГД з метою запобігання генетичних захворювань у майбутньої дитини, біологічні батьки мають право бути інформованими щодо статі майбутньої дитини а також приймати участь у обговоренні який саме ембріон вибрати для переносу.».

Стаття 11. Права та обов'язки осіб, щодо яких застосовуються допоміжні репродуктивні технології:

доповнити пунктами 8 і 9:

«8) на збереження конфіденційності своїх персональних даних від доступу до неї замінними матерями та іншими третіми особи;

9) самостійно обирати країну пологів замінної матері з числа країн, де замінне материнство не заборонено або не врегульовано законом.».

Розділ IV. УМОВИ ТА ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, УТИЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕВЕЗЕННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ КЛІТИН І ЕМБРІОНІВ, ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ВЛАСНИКА

Стаття 19. Умови та порядок зберігання репродуктивних клітин та ембріонів для використання у власних потребах при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій:

пункт 7 доповнити словами «за виключенням наявності нотаріально завіреної згоди власника/власників ембріона (ів).»;

доповнити пунктами 8, 9, 10, 11:

«8. Перед лікуванням онкологічних захворювань за бажанням пацієнтів дозволяється проведення кріоконсервації ооцитів, сперми, ембріонів, оваріальної тканини чи біологічного матеріалу, отриманого з яєчка або його придатка.

9. З метою збереження фертильності дозволяється програма допоміжних репродуктивних технологій шляхом кріоконсервації ооцитів, сперми, ембріонів, оваріальної тканини чи біологічного матеріалу, отриманого з яєчка або його придатка, з їх подальшим зберіганням.

10. Для дітей віком до 18 років за необхідності збереження фертильності забір та кріоконсервація сперми, ооцитів, оваріальної тканини чи біологічного матеріалу, отриманого з яєчка або його придатка у дитини, проводиться з письмової згоди батьків/опікунів.

11. Кріоконсервована сперма/яйцеклітини/оваріальна тканина/біологічний матеріал, отриманий з яєчка або його придатка у дитини, є власністю пацієнта і може бути використана для проведення програм ДРТ по досягненні повноліття згідно чинного законодавства.».

Розділ III. УМОВИ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ ПОСЛУГ ЗАМІННОГО МАТЕРИНСТВА

Замінити на «Розділ V.».

Стаття 23. Особи, які можуть скористатися послугою замінного материнства:

в пункті 1 слова «більше двох років» замінити словами «або планують його укласти»;

доповнити пунктом 3:

«3. Послуга замінного материнства надається за договором про замінне материнство, укладеного між замінною матір'ю, генетичними батьками, (законними представниками генетичних батьків) та закладом охорони здоров'я, що застосовує допоміжні репродуктивні технології, з урахуванням вимог цього Закону.».

Стаття 24. Вимоги до жінки, яка може бути замінною матір'ю:

пункт 1 викласти у такій редакції:

«1. Замінною матір'ю може бути повнолітня дієздатна жінка, яка не має медичних протипоказань для виношування та/або вагітності та пологів, має власну народжену нею здорову дитину (дітей) без вроджених вад розвитку та надала письмову добровільну інформовану згоду на медичне втручання з метою застосування допоміжних репродуктивних технологій.

Замінною матір'ю може бути родичка генетичних батьків (бабуся, мама, донька, сестра, тітка, племінниця).

Наявність протипоказань до застосування допоміжних репродуктивних технологій для надання послуги замінного материнства у замінної матері старше 50 років встановлюється лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я, який буде проводити програму допоміжних репродуктивних технологій.».

Стаття 25. Права та обов'язки замінної матері та генетичних батьків:

другий абзац пункту 2 замінити на:

«надати закладам охорони здоров'я, що застосовує допоміжні репродуктивні технології, повну інформацію:

- про фізичне, психічне та репродуктивне здоров'я своє та своїх дітей;
- заяву про відсутність уразливого стану;
- про наявність кримінальних проваджень щодо неї;
- про позбавлення її судом батьківських прав або обмеження в них;
- чи була усиновлювачем (опікуном, піклувальником) дитини і при цьому усиновлення було скасовано або визнано недійсним (було припинено опіку чи піклування) з її вини;
- про наявність судимості за злочини проти прав та свобод дитини або притягнення до відповідальності за насильство в сім'ї;
- про перебування на обліку або на лікуванні у психоневрологічному чи наркологічному диспансері;
- про зловживання спиртними напоями або наркотичними засобами;»;

перед останнім абзацем доповнити додатковими абзацами:

«виконувати всі свої зобов'язання, визначені в договорі про заміне материнство;

вчасно (згідно індивідуально складеному графіку), так і за першою вимогою лікарів закладу охорони здоров'я, що застосовує допоміжні репродуктивні технології, проходити медичні огляди для спостереження процесу перебігу вагітності та всі необхідні дослідження, спрямовані на встановлення наявності алкоголю, наркотичних речовин, нікотину в організмі заміної матері;

оформити та передати генетичним батькам всі необхідні документи для реєстрації дитини (дітей) в органах влади країни громадянства генетичних батьків та при необхідності для здійснення процедури усиновлення дитини в країні громадянства генетичних батьків;»;

в кінці пункту 2 додати абзац:

«Відповідальність за достовірність даних та інформації, наданих заміною матір'ю, покладається виключно на неї.».

Стаття 27. Договір про послугу замінного материнства:

пункт 1 викласти у такій редакції:

«1. Послуга замінного материнства надається за відповідним договором, сторонами якого є заміна матір, генетичні батьки (законні представники генетичних батьків) та/або закладом охорони здоров'я, що застосовує допоміжні репродуктивні технології, і може надаватися на платній або безоплатній основі.»;

пункт 5 доповнити абзацем:

«країна пологів заміної матері з числа країн, де заміне материнство не заборонено або не врегульовано.».

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА РЕКЛАМА У СФЕРІ ЗАСТОСУВАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗАМІННОГО МАТЕРИНСТВА

Стаття 29. Міжнародне співробітництво:

доповнити пунктом 3:

«3. Заклади охорони здоров'я, що здійснюють діяльність у сфері допоміжних репродуктивних технологій, та їх об'єднання мають право на здійснення програм замінного материнства в інших країнах де це не заборонено або не регламентовано законодавством.».

Стаття 30. Обмеження реклами у сфері застосування допоміжних репродуктивних технологій та замінного материнства:

викласти у такій редакції:

«1. Рекламу донорства репродуктивних клітин і тканин можуть здійснювати виключно заклади охорони здоров'я, що мають ліцензію на

провадження господарської діяльності з медичної практики та Акредитаційний сертифікат медичного закладу, діючий не менше останніх п'яти років

2. Будь-яка реклама, спрямована на залучення жінок до надання послуг замінного материнства, можуть здійснювати виключно заклади охорони здоров'я, що мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та Акредитаційний сертифікат медичного закладу, діючий не менше останніх п'яти років.».